

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
INSTITUTI I ZHVILLIMIT TË ARSIMIT

Rruga Naim Frashëri Nr 37, Tiranë , ALBANIA

PROGRAMI I ZHVILLIMIT PROFESIONAL PËR EFEKT MARRJEN E SHKALLËVE TË KUALIFIKIMIT TË MËSUESVE TË LËNDËS SHKENCA E TOKËS

1) HYRJE

Programi i zhvillimit profesional për efekt marrjen e shkallëve të kualifikimit të mësuesve të lëndës Shkenca e Tokës është hartuar nga grupi i punës, i ngritur nga Instituti i Zhvillimit të Arsimit – IZHA, për t'u ardhur në ndihmë të gjitha Drejtorive Arsimore Rajonale dhe Zyrave të Arsimit të rretheve, si dhe të gjithë mësuesve të lëndës Shkenca e Tokës për t'u përgatitur për testimin kombëtar për marrjen e shkallëve të kualifikimit.

Programi është zhvilluar duke iu përgjigjur kërkesave që MASH-i ka vendosur për mësuesit që kualifikohen. Programi është hartuar duke mbajtur parasysh se fushat kryesore në të cilat testohen njohuritë dhe aftësitë e mësuesve janë:

- dokumentet zyrtare¹ të cilat kanë të bëjnë me veprimtarinë mësimore – edukative të mësuesve;
- programet përkatëse lëndore;
- aspekte të pedagogjisë dhe metodologjisë në mësimdhënie-nxënie në përgjithësi si dhe të lëndës Shkenca e Tokës në veçanti;
- përmbajtjen shkencore të lëndës Shkenca e Tokës sipas programeve lëndore përkatëse.

2) QËLLIMI I PROGRAMIT

Programi i zhvillimit profesional për efekt marrjen e shkallëve të kualifikimit të mësuesve të lëndës Shkenca e Tokës është hartuar për të mbështetur dhe nxitur zhvillimin profesional të tyre. Programi është hartuar nga grupi i punës duke mbajtur parasysh përmbushjen e dy qëllimeve kryesore:

- *Së pari*, të ofrohet si një program orientues për t'u ardhur në ndihmë Drejtorive Arsimore Rajonale dhe Zyrave të Arsimit të rretheve si dhe të gjithë

¹ Është fjala për të gjitha dokumentet ligjore, urdhëresat dhe udhëzimet e MASH-i që zbatohen në shkollë duke u përqendruar në ato të viteve të fundit.

mësuesve të lëndës Shkenca e Tokës në arsimin parauniversitar për të realizuar veprimtaritë kualifikuese dhe trajnuese në bazë rrethi. Në këtë aspekt programi mund të plotësohet nga DAR/ZA-të përkatëse, sipas kushteve dhe mundësive konkrete.

- *Së dyti*, si një program i detyruar, veçanërisht për mësuesit që këtë vit do të marrin shkallët e kualifikimit, në mënyrë që ata të realizojnë një përgatitje gjithëvjetoje, për të përballuar me sukses kërkesat që ka testimi kombëtar për efekt marrjen e shkallëve të kualifikimit.

Programi synon:

- Rritjen e përgjegjshmërisë së mësuesve për njohjen dhe zbatimin e legjislacionit arsimor e në mënyrë të veçantë të risive më të fundit të reformës arsimore.
- Rritjen e aftësive dhe kompetencave profesionale të kuadrit mësimdhënës, për të ndikuar drejtpërdrejtë në rritjen e efektivitetit të procesit mësimor, drejt një mësimdhënieje të suksesshme.
- Rritjen e përgjegjshmërisë së mësuesve për domosdoshmërinë e njohjes së koncepteve bazë dhe ligjësive shkencore të lëndës si dhe të zbatimit të tyre në praktikë, në përputhje me specifikat e moshës së nxënësve dhe të klasës ku japin mësim.
- Realizimin në praktikë nëpërmjet demonstrimit konkret të aftësive të fituara, e në mënyrë të veçantë nëpërmjet vlerësimit të arritjeve përmes testimit.

3) PËRMBAJTJA E PROGRAMIT

Programi i zhvillimit profesional për efekt marrjen e shkallëve të kualifikimit të mësuesve të lëndës Shkenca e Tokës është strukturuar sipas fushave kryesore të zhvillimit profesional, të përmendura më sipër, për të cilat testohen mësuesit. Për secilën fushë janë renditur njohuritë dhe aftësitë bazë që duhet të zotërojë mësuesi i lëndës Shkenca e Tokës që të përmbushë me sukses rubrikat e testimit.

Programi është ndërtuar duke pasur si pikënisje standardet bazë të përgjithshme të mësuesit si dhe standardet lëndore të mësuesit. Përshkallëzimi i kompetencave profesionale që lidhen me secilën fushë të testimit do ta ndihmojnë mësuesin që të identifikojë nevojat e tij si dhe çështjet në të cilat duhet të thellohet më shumë.

Për të qenë lehtësisht i përdorshëm, programi është paraqitur sipas një formati të caktuar. Sipas këtij formati, për secilën fushë prezantohen kompetencat që mësuesit duhet të zotërojnë në fushën e njohurive dhe aftësive si dhe literatura përkatëse rekomanduese që u vjen në ndihmë për zotërimin e këtyre kompetencave.

PËRMBAJTJA E PROGRAMIT

Fusha : Dokumentet zyrtare

Rezultati

Mësuesi do të jetë i aftë të...

- zërthejë dokumentacionin shkollor për arsimin parauniversitar;
- zbatojë në praktikën e përditshme kërkesat që burojnë nga zbatimi i këtij dokumentacioni;
- demonstrojë zbatimin konkret të udhëzimeve të MASH në funksion të përmirësimit të procesit të mësimdhënie-mësimnxënies.

Literatura e rekomanduar:

- Ligji për arsimin parauniversitar.
- Dispozitat Normative për arsimin parauniversitar (DN).
- Të drejtat e nxënësve (Neni 21).
- Qeveria e nxënësve (Neni 37).
- Mësuesi, të drejtat e detyrat (Nenet 43,44,45).
- Organet kolegjiale në shkollë (Nenet 51, 53. 54).
- Udhëzimi Nr. 49, dt. 27.12.2006 i MASH "Për hartimin e objektivave të arritjeve të nxënësve".
- Udhëzimi Nr.38 , dt.09.10.2007 i MASH "Për zhvillimin e orëve të lira në shkollë".
- Udhëzimi Nr. 35, dt.09.10.2007 i MASH "Për lirinë e mësuesit për orët mësimore të parashikuara në programin lëndor".
- Udhëzimi Nr. 37, dt.09.10.2007 i MASH "Për paraqitjen e personelit të shkollës në mjediset shkollore".
- Udhëzimi Nr. 21, datë 23.07.2010 "Për normat e punës mësimore edukative dhe numrin e nxënësve për klasë në institucionet e Arsimit Parauniversitar".
- Udhëzimi i MASH, Nr. 26 datë 10.08.2010 "Për mbarëvajtjen e punës mësimore edukative në sistemin e Arsimit Parauniversitar në vitin shkollor 2010-1011.
- Udhëzimi i Alterteksit 2010-2011
- Rregulloren Nr 4998, datë 27.07.2010 për vlerësimin e nxënësit në gjimnaz
- "Kualifikimi i mësuesve – Teste 2008, 2009 2010", IKT – Maj 2008.

Fusha : Programet lëndore**Rezultati****Mësuesi do të jetë i aftë të...**

- interpretojë integrimin e standardeve të të nxënësve të lëndës Shkenca e Tokës në programin lëndor;
- identifikojë parimet e përgjithshme të ndërtimit të programit të lëndës Shkenca e Tokës;
- interpretojë risitë në strukturë e në përmbajtje të programit të kësaj lënde;
- vlerësojë koherencën vertikale të kurrikulës së lëndës Shkenca e Tokës (sigurimi i vazhdimësisë së programeve nga njëri vit në tjetrin);
- vlerësojë koherencën horizontale të kurrikulës së lëndës Shkenca e Tokës (lidhjen e ndërsjellë midis drejtimeve të së njëjtës fushë apo fushave të ndryshme);
- ndërtojë një model planifikimi tematik mbi bazën e objektivave të programit të lëndës Shkenca e Tokës.

Literatura e rekomanduar:

- Standardet e nxënësve për gjimnazin - IKT, 2009.
- Programi i lëndës Shkenca e Tokës, klasa e 10-të.
- Udhëzues kurrikular për lëndën Shkenca e Tokës.

Fusha : Aspekte të pedagogjisë dhe metodologjisë në mësimdhënie-nxënie**Rezultati****Mësuesi do të jetë i aftë të...****Metodologjia**

- demonstrojë teorikisht dhe praktikisht përdorimin e metodave, teknikave dhe strategjive të ndryshme ndërvepruese për mësimdhënien e lëndës Shkenca e Tokës;
- administrojë me efektivitet të mësuarit e individëve, grupeve dhe të gjithë klasës, duke e ndryshuar mësimdhënien në përshtatje me fazat e mësimit dhe nevojat e nxënësve;
- evidentojë mjetet mësimore të nevojshme për të realizuar përmbushjen e objektivave të programit të kësaj lënde;
- hartojë objektivat specifike të arritjeve të nxënësve në tri nivele nisur nga objektivat e programit.

Literatura e rekomanduar:

- Korniza Kurrikulare e Gjimnazit (IKT, 2009);
- Udhëzues për kurrikulën e gjimnazit (IZHA 2010);
- Udhëzues kurrikular për lëndën Shkenca e Tokës.
- Programi i lëndës Shkenca e Tokës (rubrika: Metodologjia për realizimin e programit).
- Libër për mësuesin "Shkenca e Tokës"-IKT, 2009.
- Mësimdhënia me në qendër nxënësin - QTKA, 2005.
- Musai, B, "Metodologjitë e mësimdhënies" – Tiranë, 2003.
- Metodatat ndërvepruese të mësimit - IKT, 2008.
- "Mësimdhënia e diferencuar"- IKT 2009.
- Braktisja e fshehtë : Objektivat minimalë të domosdoshëm për nxënësin - Tiranë, 2007.
- Të mësuarit me objektiva "Modeli A-94" -

<p>Vlerësimi i nxënësve</p> <ul style="list-style-type: none"> • demonstrojnë përdorimin e formave dhe teknikave të ndryshme të vlerësimit të nxënësve për lëndën Shkenca e Tokës; • hartojë teste për matjen dhe diagnostikimin në vazhdimësi të arritjeve të nxënësve në lëndën Shkenca e Tokës; • hartojë modele të ndryshme pyetjesh në funksion të objektivave minimalë, mesatarë dhe maksimalë; • interpretojnë rezultatet e arritjeve të nxënësve, në funksion të nxitjes së progresit të nxënësve. 	<p>ISP,1995.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Si t'i hartojmë objektivat e arritjeve të nxënësve: Histori-Gjeografi. - IKT, 2008. • Strategjitë e të mësuarit - ISP, Tiranë, 1995. • Vlerësimi dhe hartimi i testeve, histori-gjeografi: Buletin "Në fokus të ndryshimeve kurrikulare - historia, gjeografia dhe edukatat qytetare"- Klasa e VI, 2005. • Vlerësimi i arritjeve të nxënësve Nr. 2 – AVA, Tiranë 2007.
<p>Fusha : Përmbajtja shkencore e lëndës</p>	
<p>Rezultati Mësuesi do të jetë i aftë të...</p>	<p>Literatura e rekomanduar:</p>
<ul style="list-style-type: none"> • shpjegojnë konceptet kryesore me të cilat operon lënda Shkenca e Tokës; • interpretojnë lidhjet shkak-pasojë midis proceseve e dukurive që trajton kjo lëndë; • demonstrojnë lidhjen midis njohurive të lëndës me njohuritë e disiplinave të tjera brenda fushës ose jashtë saj; • tregojë përmes shembujve lidhjen e njohurive të kësaj lënde me situata të jetës së përditshme. 	<ul style="list-style-type: none"> • Teksti i nxënësit për lëndën Shkenca e Tokës, klasa e 10-të. • Libër për mësuesin Shkenca e Tokës - IKT, 2009.